

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2023. № 9.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.9.15>

УДК 336.741.24:004:657(477)

Л. В. Гуцаленко,

д. е. н., професор кафедри обліку та оподаткування,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5181-8652>

З. М. Делейчук,

здобувач ОС «Магістр» спеціальності 071 – Облік і оподаткування,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-3701-0872>

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ В УКРАЇНІ: ФУНКЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ

L. Hutsalenko,

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Professor of the Department of Accounting and Taxation,

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Z. Deleychuk,

Winner of the "Master's" OS, specialty 071 - Accounting and taxation,

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

ELECTRONIC MONEY IN UKRAINE: ACCOUNT FUNCTIONS AND FEATURES

У статті авторами проведено дослідження з визначення сутності електронних грошей, їх призначення та способу використання у сучасних умовах розвитку економіки. Ця наукова стаття розкриває сутність, ознаки та динаміку впровадження електронних грошей, акцентуючи увагу на аналізі їхніх функціональних характеристик та особливостях облікового відображення. Досліджено специфічні властивості та класифікаційні ознаки електронних грошей, зокрема: за формою, з точки зору емітента, з точки зору анонімності. Наведено досвід використання цифрової валюти в зарубіжній практиці (Японії, Китаї, Індії, Казахстані, Нігерії).

З врахуванням розвитку сучасних технологій та змін у підходах до фінансових трансакцій, автори розглядають роль електронних грошей як альтернативного платіжного засобу, визначають їхні властивості як засобу обігу, зберігання вартості та одиниці рахункового обліку. Означено переваги використання електронних грошей, зокрема: чудова подільність; висока портативність; дуже низька вартість емісії електронних грошей; платіжний інструмент; простота використання та охорона; ідеальна збереженість; зниження впливу людського фактору. Виокремлено недоліки в користуванні електронними грошима: відсутність усталеного правового регулювання; потреба в спеціальних інструментах зберігання та обігу; неможливість відновлення грошової вартості електронних грошей у випадку фізичного знищення носія електронних грошей; неможливість прямої передачі частини грошей від одного платника іншому; неперевіреність засобів криптографічного захисту, безпеки та технологій захисту.

Стаття аналізує науково-технічні аспекти імплементації електронних грошей в українській фінансовій інфраструктурі, досліджуючи їх вплив на підтримку фінансової стабільності та покращення ефективності грошового обігу.

Звертаючись до теоретичних концепцій і практичних реалій, ця стаття допомагає уточнити розуміння ролі електронних грошей у сучасних фінансових практиках, їх взаємозв'язку з іншими платіжними засобами та внутрішніми процесами у фінансовій системі України.

In the article, the authors conducted research on the definition of the essence of electronic money, its purpose and method of use in modern conditions of economic development. This scientific article reveals the essence, signs and dynamics of the introduction of electronic money, focusing on the analysis of its functional characteristics and features of the accounting display. The specific properties and classification features of electronic money are studied, in particular: by form, from the point of view of the issuer, from the point of view of anonymity. The experience of using digital currency in foreign practice (Japan, China, India, Kazakhstan, Nigeria) is provided.

Taking into account the development of modern technologies and changes in approaches to financial transactions, the authors consider the role of electronic money as an alternative means of payment, determine its properties as a means of circulation, storage of value and a unit of accounting. The advantages of using electronic money are defined, including excellent divisibility, high portability, very low cost of electronic money issuance, payment instrument, ease of use and security, perfect preservation, and reduction of human factor impact. Drawbacks in the use of electronic money have been identified, including the absence of established legal regulation, the need for specialized storage and circulation tools, the impossibility of restoring the monetary value of electronic money in the event of physical destruction of the electronic money carrier, the inability to directly transfer a portion of money from one payer to another, the unverified nature of cryptographic protection means, security, and protection technologies.

The article analyzes the scientific and technical aspects of the implementation of electronic money in the Ukrainian financial infrastructure, investigating their impact on maintaining financial stability and improving the efficiency of money circulation.

Turning to theoretical concepts and practical realities, this article helps clarify the understanding of the role of electronic money in modern financial practices, their relationship with other means of payment and internal processes in the financial system of Ukraine.

Ключові слова: електронні гроші, емітент, платіжний інструмент, користувачі, облікові операції.

Keywords: electronic money, issuer, payment instrument, users, accounting operations.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. За останні роки електронні гроші стають дедалі популярнішим засобом розрахунків між підприємствами, поряд зі звичайними грошовими коштами. Однією з ключових переваг цього методу розрахунку є можливість миттєвого проведення розрахунків та відсутність обмежень у їх проведенні на регіональному рівні. Швидкий розвиток електронної комерції відіграв важливу роль у зростанні популярності електронних грошей як засобу розрахунків.

На нашу думку, також потребують уваги огляду світових тенденцій щодо впровадження цифрової валюти окремими країнами світу з визначаючи критерії їх позитивного і негативного розвитку.

Усі процеси, що відбуваються у сфері електронної комерції, потребують коректного відображення в системі бухгалтерського обліку. Проте на сьогодні вони є практично не дослідженими. Удосконалення положень організації та методики бухгалтерського обліку електронних грошей, як нового специфічного об'єкта обліку, дозволить поліпшити оперативне управління фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання. Враховуючи вище викладене дана тема є актуальною та підлягає дослідженню.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значущий внесок в розробку теоретичних основ та підходів до проблеми сутності електронних грошей здійснили науковці економічної теорії, такі як: Глибовець А. [1], Данилова Л. А. [2], Кравчук В.,[1] Науменко Д., Почанська О.С. [4], Змієвська А.О. [6], Яковенко С. Л. [2]. Але, все ж таки, впровадження електронних грошей потребує подальших наукових досліджень.

Формулювання цілей статті. Метою статті є вивчення економічної сутності електронних грошей, визначення особливостей розрахунків з використанням таких коштів та удосконалення методичного підходу до облікового відображення електронних грошових коштів суб'єкта господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «електронні гроші» з'явилося досить нещодавно і часто застосовується для позначення широкого спектру платіжних інструментів (цифрові гроші, цифрова готівка, електронна готівка, інтернет гроші, кібергроші, інш.), заснованих на інноваційних технологічних рішеннях. Відсутність єдиного визначення електронних грошей, унеможливорює однозначності розкриття їхньої економічної та правової сутності. На наше переконання також хибним є повне порівняння електронних грошей із безготівковими розрахунками. Однак, є загальні характеристики які дозволяють стверджувати, що електронний платіжний інструмент можна віднести саме до електронних грошей:

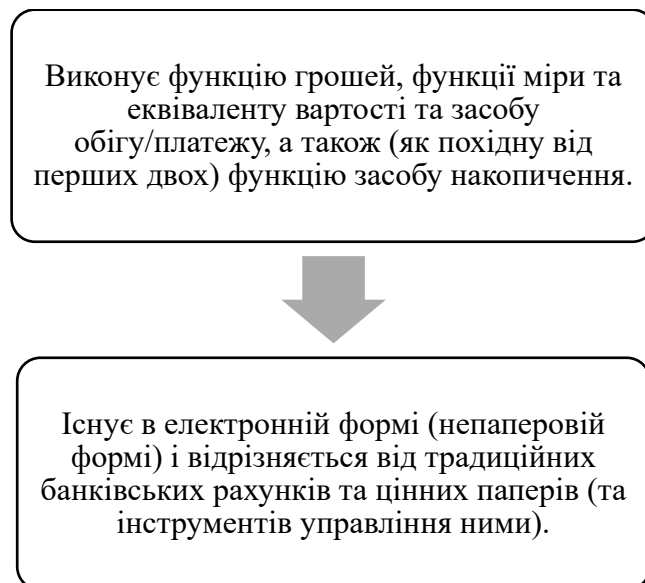

Рис.1. Загальні ознаки та функції електронних грошей

Джерело: сформовано авторами на основі [1].

Отже, електронні гроші одна з форм так званих "фідучіарних" грошей, яка, як і практично всі існуючі на сьогодні гроші, має вище згадані характеристики [8]. Вони є зобов'язаннями емітента, випущеними з метою розрахунків, але при цьому не мають власної внутрішньої вартості (на відміну від, наприклад, монет, вироблених із дорогоцінних металів). Більше того,

практично всі наявні форми електронних грошей, так звані «репрезентативні» гроші, за окремими винятками, як наприклад BitCoі. Випущені емітентом електронні гроші на 100% забезпечуються традиційними формами грошей та інколи - іншими високоліквідними активами, причому в більшості випадків емітент зобов'язується на вимогу власника грошей обміняти їх на звичайні гроші і навпаки.

Важливо зазначити, що зобов'язання емітента, які приймаються до розрахунку тільки емітентом самим, не розглядаються як гроші, основною характеристикою електронних грошей є їх здатність бути використаними для здійснення розрахунків з третіми особами (як фізичними, так і юридичними), відмінними від емітента електронних грошей. В іншому випадку вони не можуть функціонувати як засіб платежу [2].

Для України електронні гроші - це досить новий платіжний засіб. Такі розрахунки вже успішно здійснюються українськими компаніями, а ось бухгалтери, що їх обліковують – губляться у здогадках, як це правильно зробити. Основна проблема полягає у тому, що розуміти під електронними грошима: це засоби платежу - такі, як готівкові чи безготівкові кошти, акредитиви, депозити тощо чи грошові зобов'язання, як, наприклад, право вимоги боргу [2].

Ряд авторів схиляється до думки обліку нових платіжних засобів у складі зобов'язань, зважаючи саме на визначення, дане у Положенні про електронні гроші в Україні: «електронні гроші – одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими, ніж емітент особами, і є грошовим зобов'язанням емітента» [3].

Користувачем є фізична особа яка має право використовувати електронні гроші для здійснення оплати товарів, робіт та послуг і переказувати електронні гроші іншим користувачам – фізичним особам. Користувач – фізична особа має право отримувати електронні гроші та пред'являти їх до погашення в обмін на готівкові або безготівкові кошти [4].

Згідно з останніми змінами до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і

організацій та Інструкції щодо його застосування, було додано субрахунок 335 "Електронні гроші, номіновані в національній валюті", на якому фіксуються операції, пов'язані з електронними грошима.

В бухгалтерському обліку поповнення платіжної або мобільної смарт-картки (електронного гаманця) з поточного рахунку відображається записом: Дебет 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті» Кредит 311 «Поточні рахунки в національній валюті». За поповнення платіжної картки стягується комісія: Дебет 92 «Адміністративні витрати» Кредит 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті».

Оплата товарів за допомогою електронного гаманця з платіжної картки здійснюється підзвітною особою: Дебет 372 «Розрахунки з підзвітними особами» Кредит 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті».

При безпосередньому придбанні товару картою з використанням електронних грошей застосовується субрахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами», а використання субрахунку 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті» суттєво обмежена, оскільки згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків рахунки 30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках», 33 «Інші кошти» не кореспондують з рахунками класу 2 «Запаси», а рахунок 33 «Інші кошти» не кореспондує з рахунком 64 «Розрахунки за податками і платежами», щоб відобразити ПДВ чи сплату податків [5].

Електронні гроші зазвичай розділяють на два типи: на базі смарт-карт та на базі мереж. І перша, і друга група розділяються на анонімні системи, в яких дозволяється проводити операції без ідентифікації користувача, й неанонімні системи, що вимагають обов'язкової ідентифікації користувача. Випуск електронних грошей здійснює виключно банк шляхом їх надання користувачам або комерційним агентам в обмін на готівку чи безготівкові кошти. Банк має право здійснювати випуск електронних грошей для використання на території України, номінованих тільки у гривні [6, с. 31].

На рис. 2 наведено класифікаційні ознаки електронних грошей.

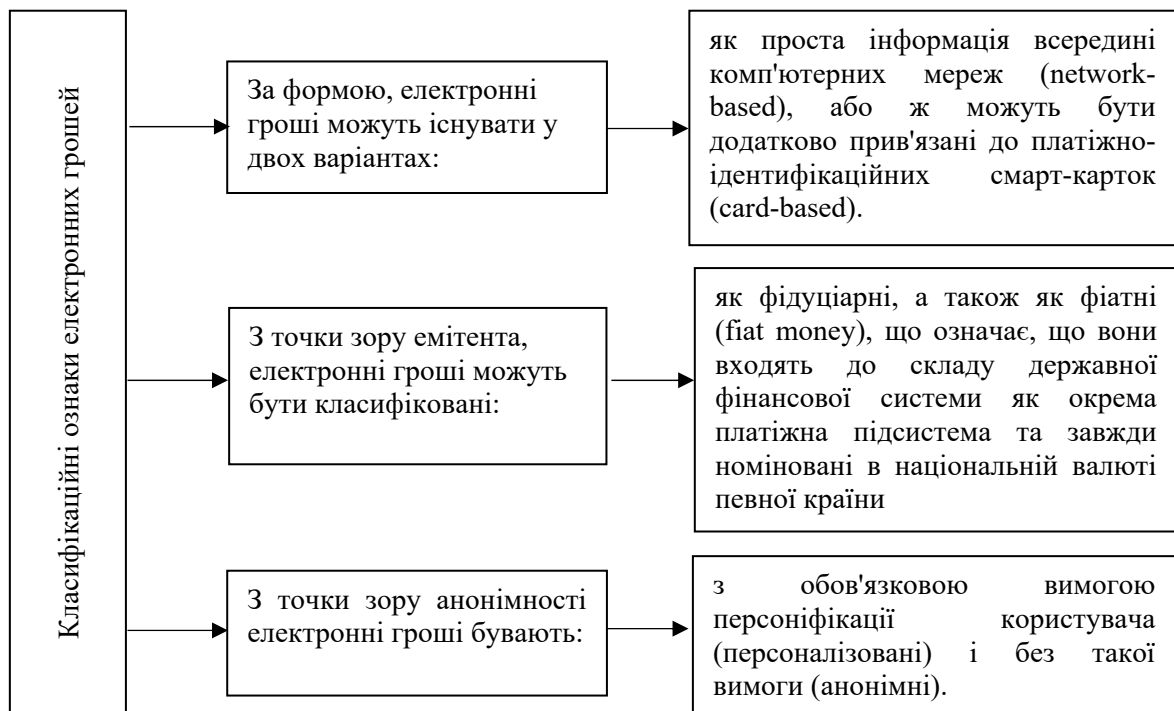

Рис. 2. Класифікаційні ознаки електронних грошей

Джерело: сформовано авторами на основі [8].

На теперішньому етапі можна виділити наступні види електронних грошей:

- WebMoney в Європі і Америці - мережеві приватні валюти (network-based private currency);
- PayPal, GlobalMoney - мережеві фіатні гроші (network-based fiat money);
- Електронні скарбнички на картах Visa, MasterCard, НСМЕП - карткові фіатні гроші (Card-based fiat money) [7].

В економічній літературі прийнято виділяти чотири функції грошей:

1) Електронні гроші виконують функцію міри вартості, що означає, що вони функціонують як загальний еквівалент, що визначає "мінову вартість товарів і послуг" (ціну товарів і послуг). Цим самим, електронні гроші можуть бути розглянуті як знак мінової вартості (ціни) у системі платежів [8].

2) Гроші виконують функцію засобу обігу, забезпечуючи посередництво між двома самостійними актами товарного обігу (Т-Д-Т), які відбуваються в різний час і місці. Їхня роль полягає в тому, що вони допомагають подолати розрив у часі і просторі, забезпечуючи неперервність процесу виробництва.

3) Гроші виконують функцію засобу платежу (Т-До-Т). В умовах розвинутого товарного господарства продаж товарів з умовою відстрочки платежу стає необхідним елементом господарського життя і складовою частиною виробничого процесу. Як засіб платежу гроші здатні обслуговувати не тільки рух товару, а й рух капіталу".

4) Функція електронних грошей як засобу накопичення і заощадження полягає у тому, що після продажу товарів і послуг вони можуть зберігатися для майбутнього використання, забезпечуючи збереження купівельної спроможності. Як показує практика, електронні гроші в якійсь мірі сприяють економному витрачання коштів (це пояснюється і деякими психологічними факторами) [8].

Враховуючи ряд проведених досліджень, можна стверджувати, що в бухгалтерському обліку електронні гроші є новим предметом дослідження. Існує кілька специфічних властивостей досліджуваного нами об'єкта, які безпосередньо впливають на порядок його відображення в бухгалтерському обліку. Серед них можна виокремити такі (рис. 3):

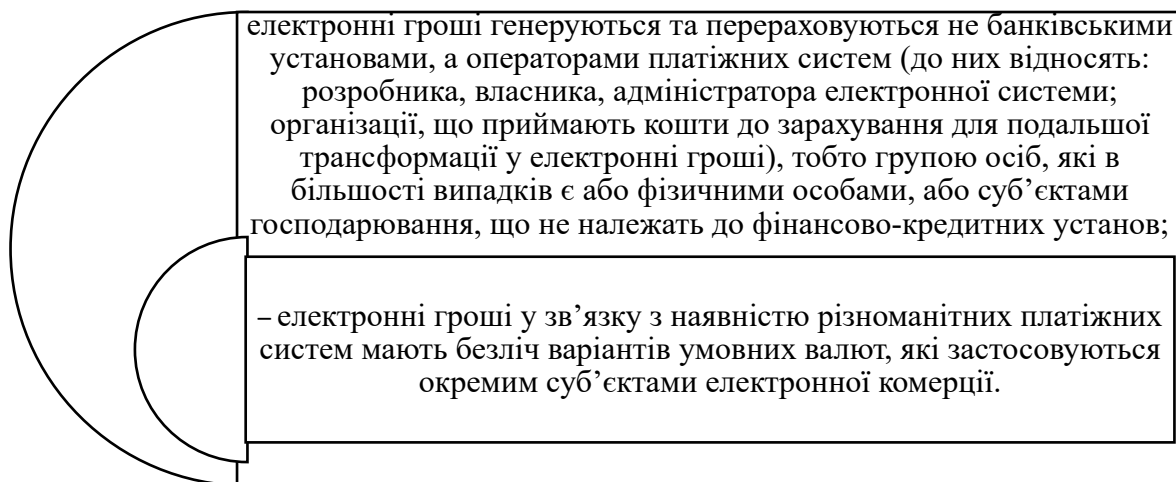

Рис. 3. Специфічні властивості електронних грошей

Джерело: сформовано автором на основі [9].

Враховуючи активний розвиток цифрової валюти в Україні, варто проаналізувати дані, щодо тенденцій розвитку електронних грошей в світі.

З 1 грудня 2022 року Резервний банк Індії (RBI) запустив пілотний проект із тестування роздрібною цифровою рупією. Передбачено участь «закритої групи користувачів», що складається зі споживачів і мерчантів. Цифрова валюта

центрального банку (Central bank digital currency або CBDC) буде поширюватися через посередників, якими виступають банки.

Національний банк Казахстану (NBK) успішно провів другу фазу випробувань платформи цифрового тенге, що пояснює необхідність впровадження CBDS. Відбувалося тестування цифрової тенге, в якому взяли участь реальні споживачі та торгово-сервісні підприємства (станом на жовтень 2022 року вдалося реалізувати понад 3500 транзакцій). Очікується, що користувачам через спеціальний застосунок впровадження цифрового тенге надасть можливість підвищити доступність фінансових послуг завдяки можливості розрахунків без доступу до інтернету, відкриває нові можливості для створення інноваційних фінансових продуктів, підвищить ефективність державних видатків, а також знизить витрати в транскордонних розрахунках.

Центральний банк Нігерії (CBN) обмежив зняття готівки з метою популяризації CBDC. Влада Нігерії запровадила ліміти на зняття коштів у рамках просування безготівкових альтернатив і розширення використання національної цифрової валюти eNaira. Програмою обмежень передбачено - для позабіржового виведення коштів для приватних осіб та організацій становлять відповідно 100 000 найр (\$225) і 500 000 (\$1125) найр на тиждень. Перевищення лімітів тягне за собою комісію в розмірі 5% і 10%. Мета змін - стимулювати оплату картками, використання eNaira, інтернет-банкінгу та мобільних додатків.

Банк в Японії в партнерстві з трьома мегабанками проведе пілотний проєкт із тестування національної цифрової валюти (CBDC). Регулятор постановив основним завданням проєкту перевірку проблем введення та виведення CBDC з банківських рахунків. З огляду на можливість катастроф та інших надзвичайних ситуацій, тести включатимуть обіг цифрової єни в середовищі з відсутністю інтернету. Рішення про доцільність випуску CBDC буде ухвалено до 2026 року після всебічних тестів.

Народний банк Китаю (НБК) змінив умови роздачі цифрового юаня, запропонувавши учасникам завантажити сумісний з e-CNY мобільний гаманець для прискорення впровадження. Національну цифрову валюту поки

що не запущено в усій країні, її тестування відбувається в низці фінансових центрів таких як Шанхай, Пекін, Шеньчжень та інші. На відміну від пілотних проєктів спільно з e-commerce платформами, такими як JD.com, під час нового тесту громадяни зможуть витратити активи на свій розсуд [11].

Використання електронних грошей має свої переваги:

1) чудова подільність - при проведенні платежу не виникає необхідність в здачі;

2) висока портативність - величина суми не пов'язана з габаритними або ваговими розмірами грошей, як у випадку з готівкою;

3) дуже низька вартість емісії електронних грошей - не потрібно виготовляти монети і друкувати банкноти, використовувати метали, папір, фарби і т. д.;

4) не потрібно фізично перераховувати гроші, ця функція переноситься на інструмент зберігання або платіжний інструмент;

5) простіше у використанні, ніж у випадку з готівкою, організувати фізичну охорону електронних грошей;

6) ідеальна збереженість - електронні гроші не втрачають своїх якостей з плином часу;

7) момент платежу фіксується електронними системами, вплив людського фактору знижується; [12]

В той же час виникають недоліки в користуванні електронними грошима, такі як:

1) відсутність усталеного правового регулювання: багато держав ще не визначилися в своєму однозначному відношенні до електронних грошей;

2) незважаючи на відмінну портативність, електронні гроші потребують спеціальних інструментів зберігання та обігу;

3) при фізичному знищенні носія електронних грошей, відновити грошову вартість власнику неможливо;

4) неможливість прямої передачі частини грошей від одного платника іншому;

5) засоби криптографічного захисту, якими захищаються системи електронних грошей, ще не є перевіреними часом;

6) безпека (захищеність від викрадення, підробки, зміни номіналу і т. п.) не підтверджена широким зверненням і безпроблемною історією;

7) теоретично можливі розкрадання електронних грошей, за допомогою інноваційних методів, використовуючи недостатню зрілість технологій захисту. [9].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Після проведеного аналізу чинного законодавства, що регулює порядок використання та обліку електронних грошей, можна зробити висновок, що впровадження нового субрахунку 335 "Електронні гроші, номіновані в національній валюті", не допомогло вирішити суперечності, що виникають у питаннях сутності та обліку електронних грошей. Суворі обмеження для їх використання підприємствами стримують розвиток електронних платежів, ділової активності суб'єктів ринку, зручності та мобільності ведення бізнесу.

Прогнозується, що з часом електронні гроші першої групи: цифрові гроші, до яких належать смарт-картки (smart cards), або електронні гаманці (e-purses) можуть замінити традиційну готівку і чеки, а електронні гроші другої групи віртуальні гроші, що знаходяться в електронній мережі (network money), які зберігають грошову вартість у пам'яті комп'ютерів на жорстких дисках і являють собою різноманітне програмне забезпечення, можуть стати альтернативою кредитним картам у Інтернет-розрахунках. Для досягнення успіху в цьому напрямку, варто використовувати досвід розвинених країн у формуванні стратегій для удосконалення обліку електронних грошей суб'єктами господарювання в Україні.

Література

1. Науменко Д., Кравчук В., Глибовець А. Електронні гроші в Україні: Аналітичний звіт. К.: Альфа-ПК, 2012. 64 с.
2. Данилова Л. А., Яковенко С. Л. ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В ОБЛІКУ *Журнал Науковий Огляд* № 10(53), 2018.

3. Положення про електронні гроші в Україні [Електронний ресурс]: затверджене постановою) Правління НБУ від 04.11.2010 р. № 481. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1121-13>

4. Почанська О.С. Використання електронних грошей у трудовій діяльності працівників-надомників в сучасних умовах. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право. Ужгород, 2017. Вип. 43. Т. 1. С. 183–185

5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 23.07.2023 р.).

6. Змієвська А.О. Нормативне регулювання обліку електронних грошей в Україні. Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств : матеріали IV всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро 14-15 трав. 2020 р.). Дніпро, 2020. С.31-34.

7. Електронні гроші: види і системи URL: https://bankchart.com.ua/e_banking/statti/elektronni_groshi (Дата звернення: 25.07.2023 р.)

8. Альба В. Є., Лисак О. І. Переваги та недоліки використання електронних грошей: матеріали X Всеукраїнської науково-технічної конференції здобувачів вищої освіти за підсумками досліджень у 2022 р. м. Мелітополь р.: ТДАТУ, 2023 р., с.45

9. Делейчук З.М. Електронні гроші — платіжний інструмент цифрової економіки. Матеріали зб. доп. ювілейної 90-ї щорічної студентської наукової конференції Інноваційні проекти для післявоєнного відновлення та розвитку України 17 квітня — 20 травня 2023 р. [Електронний ресурс]. Київ, КНЕУ, 2023. 79 с.

10. Радченко М.А. Особливості відображення електронних грошей в обліку. Науковий вісник Ужгородського університету. 2015. Випуск 1 (45). Т. 2. С. 121-124. URL: http://www.visnyk-ekonomold.uzhnu.edu.ua/images/pubs/45/2/45_2_121124_%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf (Дата звернення: 25.07.2023 р.)

11. Лозинська О.І. Врахування світових тенденцій впровадження цифрової валюти на етапі легалізації ринку віртуальних активів і впровадження НБУ е-гривні: Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference. Milan, Italy January 10-13, 2023.

12. Делейчук З.М. Електронні гроші: перспективи розвитку в Україні. Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції “Облік, оподаткування контроль та аналіз: виклики та загрози в умовах воєнного стану”. м. Київ : НУБіП України, 2023. С. 255.

References

1. Naumenko, D. Kravchuk, V. and Hlybovets', A. (2012), Elektronni hroshi v Ukraini [Electronic money in Ukraine], Al'fa-PIK, Kyiv, Ukraine.

2. Danylova, L.A. and Yakovenko, S.L. (2018), “Peculiarities of displaying electronic money in accounting”, Zhurnal Naukovyj Ohliad, vol. 10 (53).

3. National Bank of Ukraine (2010), “Regulations on electronic money in Ukraine”, available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1121-13> (Accessed 23.07.2023).

4. Pochans'ka, O.S. (2017), “The use of electronic money in the work of home workers in modern conditions”, Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho Natsional'noho Universytetu. Serii Pravo. Uzhhorod, vol. 43, no. 1, pp. 183-185

5. Ministry of Finance of Ukraine (1999), Order “Instructions on the application of the Plan of accounts for the accounting of assets, capital, liabilities and economic operations of enterprises and organizations”, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (Accessed 23.07.2023).

6. Zmiievs'ka, A.O. (2020), “Normative regulation of electronic money accounting in Ukraine”, Oblik, audyt, opodatkovannia ta zvitnist' u systemi zabezpechennia ekonomichnoi stijkosti pidpriemstv : materialy IV vseukr. nauk.-prakt. konf. [Accounting, auditing, taxation and reporting in the system of ensuring the economic stability of enterprises: materials of the IV All-Ukrainian scientific and practical conference], Dnipro, Ukraine, pp. 31-34.

7. Bankchart (2023), “Electronic money: types and systems”, available at: https://bankchart.com.ua/e_banking/statti/elektronni_groshi (Accessed 25.07.2023).

8. Al'ba, V.Ye. and Lysak, O.I. (2023), “Advantages and disadvantages of using electronic money”, *Materialy X Vseukrains'koi naukovo-tekhnichnoi konferentsii zdobuvachiv vyschoi osvity za pidsumkamy doslidzhen' u 2022 r.* [Materials of the 10th All-Ukrainian scientific and technical conference of higher education applicants based on research results in 2022], TDATU, Melitopol', Ukraine.

9. Delejchuk, Z.M. (2023), “Electronic money is a payment tool of the digital economy”, *Materialy iuvilejnoi 90-i schorichnoi students'koi naukovo konferentsii Innovatsijni proiekty dlia pisliavoiennoho vidnovlennia ta rozvytku Ukrainy* [Materials of the jubilee 90th annual student scientific conference Innovative projects for the post-war reconstruction and development of Ukraine], KNEU, Kyiv, Ukraine.

10. Radchenko, M.A. (2015), “Features of displaying electronic money in accounting”, *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu*, vol. 1 (45), no. 2, pp. 121-124, available at: http://www.visnyk-ekon-old.uzhnu.edu.ua/images/pubs/45/2/45_2_121-124_%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE (Accessed 25.07.2023).

11. Lozyns'ka, O.I. (2023), “Taking into account global trends in the introduction of digital currency at the stage of legalization of the virtual assets market and introduction of the NBU e-hryvnia”, *Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference*. Milan, Italy, January 10-13.

12. Delejchuk, Z.M. (2023), “Electronic money: development prospects in Ukraine”, *Materialy VII Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi konferentsii “Oblik, opodatkuvannia kontrol' ta analiz: vyklyky ta zahrozy v umovakh voiennoho stanu”* [Materials of the VII All-Ukrainian Scientific and Practical Conference "Accounting, Taxation, Control and Analysis: Challenges and Threats in Martial Law"], NUBiP Ukrainy Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 24.08.2023 р.